

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ У КОРІВ РІЗНИХ ВИРОБНИЧИХ ТИПІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ

Т. В. Оріхівський
logir@ukr.net

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького, м. Львів, Україна

Основним завданням селекції у скотарстві є підвищення продуктивності тварин та покращення їх типу. Молочна продуктивність є основною селекційною ознакою великої рогатої худоби молочного напрямку. Тому зоотехнічна робота спрямована насамперед на одержання від корів якомога більшої кількості високоякісного молока. Проте ці ознаки формуються під впливом різних чинників, зокрема й виробничого типу тварин. Оскільки до сучасної структури симентальської породи входить декілька виробничих типів і для тварин кожного із них характерні свої господарсько корисні ознаки, то розподіл цих тварин на типи дасть змогу ефективно використовувати корми та підвищити рентабельність господарств з розведення великої рогатої худоби. Метою наших досліджень було вивчити молочну продуктивність корів різних виробничих типів та вплив на неї окремих чинників.

Дослідження проведені у СГТЗОВ «Літинське» Дрогобицького р-ну Львівської обл. на коровах симентальської породи. Середній надій корів піддослідного стада, залежно від лактації, становив 4405–4959 кг, вміст жиру в молоці — 3,72–3,80 % та кількість молочного жиру — 164,1–188,3 кг. Найвищими надоями (5039–5401 кг) та кількістю молочного жиру (190,2–204,8 кг) відзначалися тварини молочного виробничого типу, а найнижчими (3431–3731 та 126,4–141,5 кг) — ровесниці м'ясо-молочного виробничого типу.

Встановлено, що формування виробничих типів корів симентальської породи та їх молочної продуктивності відбувається насамперед під дією спадковості батька і країни його походження. Зокрема, найвищими надоями та кількістю молочного жиру відзначалися тварини, які походили від плідників австрійської селекції. З-поміж потомків підконтрольних бугаїв кращі надої відмічено у дочок плідника Роліка 7165 (австрійська селекція), Дінгоба 7431414 (німецька селекція) та Ягора 9040 (українська селекція). Серед потомків бугаїв німецької селекції 71 % корів належали до молочном'ясного типу, 18 — до молочного та 11 — до м'ясо-молочного. З-поміж потомків плідників австрійської селекції розподіл на виробничі типи виглядав так: 59; 26 та 15 %, а української селекції — 53; 33 і 14 % відповідно. Вплив спадковості батька на формування виробничого типу дочок становив 26,2 % від загальної фенотипової мінливості, а вплив країни його селекції — 8,2 % ($P < 0,001$ в обох випадках). У свою чергу, вплив належності корів до виробничого типу на їх надій, залежно від лактації, складав 19,9–71,9 %, спадковості батька — 13,9–39,3 % та країни селекції батька — 3,1–14,5 %.

Як зазначалося вище, рівень молочної продуктивності дійного стада є основним показником рентабельності господарства. За оптимальних внутрішніх і зовнішніх чинників продуктивність корів безпосередньо залежить від динаміки надоїв у ході лактації, що відображається лактаційною кривою. Лактаційні криві як первісток, так і повновікових корів досліджуваних виробничих типів були досить стабільними. Найвищі середньомісячні надої у них спостерігалися з другого по п'ятий місяці лактації, а максимальний надій припадав здебільшого на третій місяць.

У первісток та повновікових корів молочного виробничого типу, порівняно з ровесницями молочном'ясного і м'ясо-молочного типів, відмічено вищі середньомісячні надої, стабільніші лактаційні криві та вищі значення індексів лактаційної діяльності, вираховані різними методами.

Надій корів певною мірою залежить від форми лактаційної кривої. Серед тварин досліджуваних виробничих типів найвищий надій мали особини із високостабільною формою лактаційної кривої.

Кореляційним аналізом виявлено, що найбільш прогностичними щодо характеру лактаційної діяльності корів досліджуваних виробничих типів є індекси, вираховані за Х. Тернером, В. Б. Веселовским і А. Жирновым та J. I. Weller et al. Вплив виробничого типу корів на значення цих індексів був найбільшим і, залежно від віку тварин та індексу, коливався в межах 31,3–73,4 % від загальної фенотипової мінливості.